

4.3. Vymezení dlouhodobého investičního produktu

Dlouhodobý investiční produkt (DIP) je nová forma investování, která nabízí možnost vedle tradičního doplňkového penzijního spoření a soukromého životního pojištění vytvořit si další rezervu na stáří. DIP je investiční produkt, ve kterém občan například investuje do akcií, dluhopisů či investičních fondů. DIP má velmi dlouhý investiční horizont, a proto je ideálním nástrojem pro pravidelné investování, které nabízí řadu výhod. Na rozdíl od penzijního spoření nebo životního pojištění je u DIPu mnohem více možností, do čeho je možno investovat. **V rámci DIPu lze fond, do kterého občan investuje, snadno změnit formou tzv. přestupu, to znamená, že dojde k odprodeji podílových listů původního fondu s nákupem podílových listů nového fondu.** Výhodou DIPu je široké spektrum investičních nástrojů, které mohou klienti zvolit. Pokud klient má o investicích alespoň základní znalosti, může si sám rozhodovat, do čeho vloží své úspory, čímž si portfolio diverzifikuje a nespolehá pouze na jeden nástroj.

Dle znění § 15a odst. 5 ZDP se dlouhodobým investičním produktem rozumí pro účely daní z příjmů dlouhodobý investiční produkt podle zákona upravujícího podnikání na kapitálovém trhu a obdobný produkt poskytovaný zahraniční osobou oprávněnou poskytovat takový produkt v členském státě EU nebo státě tvořícím Evropský hospodářský prostor. **Dlouhodobý investiční produkt je legislativně upraven zejména ustanoveními zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu ve znění zákona č. 462/2023 Sb.** V ustanovení § 134g tohoto zákona se uvádí, že smlouvou o dlouhodobém investičním produktu se poskytovatel dlouhodobého investičního produktu jako podnikatel zavazuje poskytovat své služby jako dlouhodobý investiční produkt podle tohoto zákona pro majitele tohoto produktu. Poskytovat dlouhodobý investiční produkt může jen banka, spořitelna a úvěrní družstvo, obchodník s cennými papíry, investiční společnost, samosprávný investiční fond, zahraniční osoba s obdobnou činností oprávněná poskytovat své služby v České republice.

V § 134i tohoto zákona nalezneme vymezení majetku v rámci dlouhodobého investičního produktu. Jedná se o:

- a) **peněžní prostředky,**
- b) **investiční cenné papíry** nebo nástroje peněžního trhu, které jsou přijaty k obchodování na evropském regulovaném trhu nebo v mnohostranném obchodním systému provozovatele se sídlem v členském státě EU, nebo na trhu obdobném regulovanému trhu se sídlem ve státě, který není členským státem EU, nebo se s nimi obchoduje na trhu obdobném regulovanému trhu se sídlem ve státě, který není členským státem EU, jestliže tyto trhy jsou uvedeny v seznamu zahraničních trhů obdobných regulovanému trhu se sídlem ve státě, který není členským státem EU, vedeném Českou národní bankou,
- c) **dluhopisy** nebo obdobné cenné papíry představující právo na splacení dlužné částky, jejichž emitentem je členský stát EU nebo centrální banka takového státu,

- d) kryté dluhopisy nebo obdobné cenné papíry představující právo na splacení dlužné částky, jejichž emitentem je zahraniční banka se sídlem v členském státě EU,
- e) **cenné papíry kolektivního investování**,
- f) **deriváty**, které nejsou investičním cenným papírem a které jsou sjednány výhradně za účelem zajištění majetku v rámci dlouhodobého investičního produktu, je-li hodnotou, ke které se vztahuje hodnota tohoto nástroje, úroková míra, měnový kurz nebo měna.

Dle § 134j tohoto zákona **zaměstnavatel nesmí ovlivňovat zaměstnance při výběru poskytovatele dlouhodobého investičního produktu** ani přijmout pobídku, která může vést k porušení tohoto zákazu. Ve smyslu znění § 134k zákona **Česká národní banka vede v elektronické podobě seznam poskytovatelů dlouhodobého investičního produktu, kteří České národní bance oznámili zahájení poskytování dlouhodobého investičního produktu** v České republice podle § 134h odst. 4 zákona.

4.4. Hlavní výhody a nevýhody dlouhodobého investičního produktu

K hlavním daňovým výhodám DIPu patří:

- **daňové zvýhodnění** – lze si odečíst až 48 000 Kč ročně od základu daně z příjmů fyzických osob v rámci souhrnného limitu pro všechny produkty spoření na stáří. Pokud bude občan v rámci produktů spoření na stáří využívat pouze DIP, pak na **maximální daňovou úlevu ve výši 7 200 Kč** (při uplatnění sazby daně 15 %) dosáhne, když si bude občan do DIPu investovat pravidelně **4 000 Kč měsíčně (souhrnně za rok 48 000 Kč)**.
- **vklad do DIPu lze uplatnit v rámci odpočtu od základu daně z příjmů celý** na rozdíl od penzijního spoření (ať už u staršího penzijního připojištění, nebo doplňkového penzijního spoření), kdy lze zahrnout do odpočtu od základu daně pouze část příspěvku na penzijní spoření nad 1 000 Kč měsíčně (do 30. 6. 2024), od července 2024 pak nad 1 700 Kč měsíčně;
- **příspěvky zaměstnavatele** – výhodné čerpání příspěvků od zaměstnavatele osvobozených od daně z příjmů ze závislé činnosti u zaměstnance až do výše souhrnného ročního limitu 50 000 Kč se vztahuje pro všechny státem daňově podporované produkty. Pokud například **zaměstnavatel bude přispívat zaměstnanci na DIP ve výši 50 000 Kč ročně** (a jiné podporované produkty spoření na stáří zaměstnanec nebude mít od zaměstnavatele), dosáhne zaměstnanec **maximální daňovou úlevu ve výši 7 500 Kč** (při uplatnění sazby daně 15 %).

Mezi určité daňové nevýhody DIPu počítáme:

- **hlavní nevýhodou DIPu je to, že se na něj nevztahuje státní příspěvek**, který je možné čerpat pouze v rámci penzijního připojištění a doplňkového penzijního spoření;
- **nutnost zůstat v rámci sjednaného DIPu minimálně 10 let od vzniku produktu** – nelze učinit ani částečný zpětný odkup, lze učinit pouze přestup v rámci sjednaného DIPu. Veškeré peněžní prostředky, které jsou posílány na účet DIPu, ale rovněž i výnos z investic, musí zůstat na účtu DIPu až do jeho ukončení;
- **z transakcí v rámci DIPu mohou vznikat daňové povinnosti** (např. zdaněný příjem z prodeje cenných papírů), přičemž úhradu daňových povinností nelze provést z majetku v rámci DIPu po dobu jeho trvání;
- **výběr jakýchkoliv peněžních prostředků z DIPu lze uskutečnit po 10 letech – nejdříve však v roce, kdy bude dosaženo 60 let věku občana (platí tedy pravidlo 120/60);**
- pokud se **občan rozhodne prostředky z DIPu vybrat dříve, než splní podmínky (120/60)**, je to možné (ať už celou částku, nebo jen její část), bude však muset vrátit všechny dříve získané daňové úlevy a dodanit příspěvek zaměstnavatele, pokud zaměstnavatel přispívá zaměstnanci na DIP.

Příklad 14

Občan, který od 1. 1. 2024 odešel do starobního důchodu, nadále pokračuje v doplňkovém penzijním spoření na základě dříve uzavřené smlouvy z roku 2021, kam v roce 2024 zasílá měsíční příspěvek ve výši 3 000 Kč. Současně si občan založil u ČSOB dlouhodobý investiční produkt, kam zasílá od září 2024 na vybrané podílové fondy pravidelně měsíčně částku 4 000 Kč. Starobní důchodce pokračuje ve svém dřívějším podnikání se zdaněním těchto příjmů dle § 7 ZDP.

Za období leden až červen 2024 mohl občan uplatnit odpočet od základu daně z příjmů ve výši $(3\,000\text{ Kč} - 1\,000\text{ Kč}) \times 6\text{ měsíců} = 12\,000\text{ Kč}$. Částka 1 000 Kč je výši měsíčního příspěvku účastníka penzijního spoření, od které náleží nejvyšší státní příspěvek 230 Kč. S účinností od 1. 7. 2024, kdy došlo ke změnám v poskytnutí státního příspěvku na penzijní spoření, nemá účastník, kterému byl přiznán starobní důchod z důchodového pojištění, nárok na poskytnutí tohoto státního příspěvku. Proto si občan za měsíce červenec až prosinec 2024 mohl uplatnit odpočet od základu daně z příjmů ve výši měsíčního příspěvku na penzijní spoření, tedy $3\,000\text{ Kč} \times 6\text{ měsíců} = 18\,000\text{ Kč}$. Vzhledem k tomu, že občan současně investuje v rámci DIPu do podílových fondů ČSOB, může si za rok 2024 uplatnit další odpočet od základu daně z příjmů ve výši $4\,000\text{ Kč} \times 4\text{ měsíce} = 16\,000\text{ Kč}$. Celkem si může poplatník v daňovém přiznání k dani z příjmů fyzických osob za rok 2024 uplatnit odpočet od základu daně ve výši $30\,000\text{ Kč}$ (příspěvky na penzijní spoření) + $16\,000\text{ Kč}$ (investice v rámci DIPu) = $46\,000\text{ Kč}$.

Pokud by občan postupoval i v roce 2025 obdobně jako v roce 2024, činily by jeho příspěvky do doplňkového penzijního spoření $3\,000\text{ Kč} \times 12\text{ měsíců} = 36\,000\text{ Kč}$ a investice do DIPu $4\,000\text{ Kč} \times 12\text{ měsíců} = 48\,000\text{ Kč}$, tedy celkem by činila výše jeho produktu spoření na stáří $84\,000\text{ Kč}$, z níž by mohl uplatnit v daňovém přiznání jako odpočet od základu daně pouze zákonnou výši daňové podpory spoření na stáří $48\,000\text{ Kč}$.